Savjetodavna služba u biljnoj proizvodnji
Biotehnički fakultet - Trg Kralja Nikole bb, 81000 Podgorica
Tel: 020 206 713 Fax: 020 206 712
E-mail: extension-pg@t-com.me

Radovi u pčelinjaku tokom marta

Mart je mjesec najznačajnijih promjena u pčelinjem društvu. U ovom mjesecu pčele prelaze iz faze mirovanja u fazu aktivnog opštenja s prirodom i intenzivnog umnožavanja novih generacija pčela radilica. Potrošnja hrane se naglo uvećava a potrebe za vodom, toplotom i povoljnom mikroklimom u košnicama su sve izraženije. Zbog toga pravovremene intervencije pčelara mogu imati presudan značaj za proljećni razvoj pčelinjih društava i ukupno iskorišćenje pčelarske sezone. Uzorke uginulih pčela opet treba laboratorijski ispitati i prema rezultatima se pravilno odrediti. Ukoliko se pronađu jaka društva bez matice dodaju se matice iz rezerve, a slaba se obavezno pripajaju srednje jakim. Provjerava se kvalitet i kvantitet legla. Kompaktno i kvalitetno leglo upućuje na prisustvo dobre matice. Ako je leglo raštrkano,“grbavo“ i nekompaktno, znak je da je matica loša i stara. Takve matice se zamjenjuju mladim, zdravim i po mogućnosti selekcionisanim maticama. Izuzetno je važno da je hrana kvalitetna i na dohvatu pčela. Nekada se događa da pčele gladuju iako u košnici ima dovoljno hrane, koja se nalazi dalje od legla pa pčele ne mogu da se prebace do nje. U tom slučaju ramovi s medom i cvetnim prahom približavaju se pčelinjem klubetu. Utopljavajući materijal se provjerava kao i u prethodnim mjesecima i zamjenjuje vlažnim. U martu se u zavisnosti od klimatskih uslova, počinje sa podsticajnim prihranjivanjem i to prvo sa šećerno – mednim pogačama a kasnije sa tečnom hranom. Tečna hrana se koristi ako temperatura vazduha noću nije niža od 12 stepeni. Sada veći broj biljnih vrsta cveta i daje polen, kao što su: vrba, iva, bijela rada, drijen, njivska mrtva kopriva.U martu je neophodno održavanje pojila. Ukoliko u februaru nije izvršeno čišćenje i dezinfekcija podnjača mart je pravi mjesec za to.

Pčelinja društva se postepeno odzimljavaju. Martovsko otvaranje košnice predstavlja prvi prolećni pregled pčela. Za detaljan pregled pčelinjih društava odabira se dan kada je temperatura od 17 – 18 stepeni i bez vjetra. Takođe, pčelar treba da je čist, bez raznih mirisa, parfema, bijelog luka, alkoholnih mirisa i dr. U toku ranog proljeća pregled se obavlja oko podne kada je dan najtopliji. Pri tom pregledu utvrđuje se jačina svakog društva, kvalitet i količina legla, zdravstveno stanje pčela i legla. Ako je leglo kompaktno i liči na jedinstvenu ploču s poklopcima sveže boje, konstatuje se da je leglo dobro i zdravo, i da je u društvu kvalitetna matica. Bolesno leglo ima tamnu boju, može biti ugnuto i ispupčeno, probušeno i išarano, sa neprijatnim mirisom. Ukoliko je saće starije od 3–4 godine zamjenjuje se. Posle izvođenja više generacija pčela (10 do 15), saće postaje sve teže a ćelije sve uže i pliće. Pčele radilice izvedene iz ovakvog saća su sitnije sa nedovoljno razvijenim pojedinim organima i izrazito slabijim životnim sposobnostima. U starom saću ima više nego što je potrebno trutovskih ćelija. Ako u takvom društvu ima dovoljno hrane

košnica se odmah zatvara i ostavlja da se razvija. Ukoliko je leglo šareno, izmiješano poklopljeno i nepoklopljeno, odmah se sumnja na ispravnost legla i kvalitet matice. Tada se preduzimaju određene aktivnosti kako bi sanirali društvo.

Polovinom, odnosno krajem marta, zavisno od vremenskih uslova, višak meda u košnici otklapa se viljuškom. To se radi postepeno a u jednom navratu nikad više od 200 kvadratnih santimetara.To je najbolji podsticaj za brz razvoj pčelinjih društava. Pčele će takav med brzo preraditi i dati mladom leglu ili ga rasporediti tamo gdje je najpotrebniji. Greške koje pčelar napravi u martu teško je ispraviti a mogu izazvati smanjenje prinosa meda, pa i uginuće društava. Pojilo sa čistom vodom postavlja se u zavetrini i na suncu, jer pčele radije uzimaju mlaku nego hladnu vodu. U početku se voda može malo zasladiti kako bi se pčele navikle na nju. Svi pregledi u ovom mjesecu obavljaju se brzo i efikasno, bez jakih zadimljavanja i mirisa. U ovom periodu nekada vlažnost unutar košnice može preći granicu koja razdvaja normalno od nepoželjnog. Unutrašljost košnice može da bude mokra, zadnji okviri su puni plesni pa se zamjenjuju drugim. Ako se posjeduju rezervne košnice po lijepom danu ramove sa pčelama prebacujemo u nove, suve i čiste košnice a vlažne iznosimo vani i čistimo. U slabijim društvima može se suziti pčelinje gnijezdo. Rezerve meda u ovom mjesecu su zadovoljavajuće ukoliko iznose oko 8 kg. Prije nego što počne jači unos polena i nektara, suzbija se varoa. Pčelinja društva koja imaju dovoljno kvalitetne hrane u košnici, ujednačenija su i brže se razvijaju, daju više meda i drugih pčelinjih proizvoda, otpornija su na bolesti i štetočine, a potomstvo im je vitalnije. Blagovremenim proširivanjem prostora u košnici omogućuje se dovoljno mesta za unošenje i preradu nektara. Potpuno se proširuje leto kako bi pčele lakše izlijetale i ulazile u košnicu. Za podsticanje pčela na bolji razvoj okreću se ramovi, pri čemu vijenci sa medom dolaze blizu leta. Pčele pred letom ne podnose medne vijence pa počnu da otklapaju medne poklopčiće i da prebacuju med u centralni dio košnice. Tako će pčele instiktivno ubrzati pripremanje ćelija za poleganje jaja. U martu matica povećava broj zaleženih jaja a koji može dostići i 500 dnevno. Pravovremeno izimljavanje pčelinjih društava podrazumijeva pravovremeni i detaljni pregled svih košnica na pčelinjaku, spajanje slabih s jakim zajednicama, postavljanje pojila, borba protiv bolesti. Pčele izležene iz jaja snesenih u drugoj polovini marta i prvih dana aprila učestvovaće u glavnoj pčelinjoj paši. Ukoliko se pojavi nozemoza u šećerni sirup se dodaje neki od ljekova za njeno suzbijanje.

Sva zapažanja o stanju u košnicama treba evidentirati, jer će ti podaci dobro doći pri daljem praćenju pčelinjih društava. Pored rada na pčelinjaku pravo je vrijeme za intenzivno angažovanje u radionici.

Mr Nebojša Veličković